

Správa o mimoškolskej činnosti

Exkurzia

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Trnavský samosprávny kraj
4. Názov projektu	Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou v Trnavskom samosprávnom kraji 2
5. Kód projektu ITMS2014+	312011AGY5
6. Názov školy	Spojená škola, Námestie sv. Štefana 1533/3, Dunajská Streda, org. zložka Stredná odborná škola rozvoja vidieka s vyučovacím jazykom maďarským Námestie sv. Štefana 1533/3 Dunajská Streda 929 38
7. Názov mimoškolskej činnosti	Exkurzia- Banská Štiavnica
8. Dátum uskutočnenia mimoškolskej činnosti	8.11. 2022
9. Miesto uskutočnenia mimoškolskej činnosti	Banská Štiavnica Káľvária- Banská Štiavnica
10. Meno lektora mimoškolskej činnosti	Ing. Eva Nagyová Csápaiová
11. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.dunagro.sk www.trnava-vuc.sk

12. Manažérske zhrnutie:

Kľúčové slová: kultúrno- historické pamiatky, prírodné pamiatky, Banská Štiavnica, UNESCO

Stručná anotácia:

Hlavnou témou bolo riešenie problematiky významu kultúrno- historických a prírodných pamiatok Slovenska pre cestovný ruch.

13. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Hlavnou témou stretnutia bolo určiť výhody kultúrno- historických a prírodných pamiatok pre daný región.

Témy stretnutia :

- 1. Úvod, organizácia exkurzie**
- 2. Návšteva Banskej Štiavnice**
- 3. Návšteva Káľvárie v Banskej Štiavnici**

Exkurzia sa uskutočnila dňa 8.11.2022 v čase od 8.00- do 18. 00 hod.

1.Úvodné inštrukcie

2. Návšteva Banskej Štiavnice

Cieľom exkurzie je oboznámiť žiakov s kultúrno- historickými pamiatkami našej krajiny. Prvým programom exkurzie bolo oboznámiť sa s mestom. Banská Štiavnica je historické slobodné kráľovské banské mesto na strednom Slovensku s výrazne multikultúrnou minulosťou. Známe je ťažbou kovov, najmä striebra a akademickou tradíciou. Mesto je mestská pamiatková rezervácia od roku 1950 a zároveň centrom chránenej krajinej oblasti Štiavnické vrchy vyhlásenej 22. septembra 1979 na rozlohe 77 630 ha. Dňa 11. decembra 1993 bolo ako "historické mesto Banská Štiavnica a technické pamiatky jeho okolia" zapísané do zoznamu Svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Svetové dedičstvo UNESCO je špecifická lokalita, ktorá bola navrhnutá, ako kandidát medzinárodného programu svetového dedičstva spravovaného UNESCO. Cieľom programu je katalogizovať a zachovať kultúrne a prírodné miesta mimoriadneho významu ako spoločné dedičstvo ľudstva. Vybrané lokality môžu po splnení určitých podmienok získať prostriedky z Fondu svetového dedičstva. Program bol založený na základe Dohody o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva prijatej na konferencii UNESCO 16. novembra 1972 , ktorá sa uskutočnila v Paríži.

Symbolom mesta je vlajka, mestský erb a pečať. Modrá mariánska vlajka s bielym lemom a v strede so zástrihom, ktorý siaha do jednej tretiny vlajky. Mestský erb znázorňuje baníckosť, pracovitosť a chránenosť mesta. Na modrom štíte sa nachádza strieborné jedновеžové opevnenie s otvorenou bránou, ktoré bolo dôležité počas nájazdov biskupa

Rozgoňa (Šimon Rozhanovský) a Ladislava Čecha z Levíc. Na erbe je tiež znázornené banícke a roľnícke náradie. Na pečati mesta je zobrazené totožné opevnenie ako na erbe.

Osud mesta Banská Štiavnica je úzko spätý s bohatými nálezmi drahých kovov, najmä striebornej rudy. Územie mesta bolo osídlené Keltmi už v 3. – 2. storočí pred Kr., ktorí tu ťažili zlato. Z roku 1156 je najstaršia písomná zmienka, ktorá spomína terra banensium – zem baníkov. Banskoštiavnický rudný revír v ťažbe striebra od 13. až do konca 18. storočia bol v niektorých obdobiach najproduktívnejším zo všetkých Európe a aj v ťažbe zlata patril k najvýznamnejším producentom. V roku 1763 v meste vznikla Vysoká banícka škola, v roku 1770 premenovaná na Banícku akadémiu, prvá banská škola v Európe a najstaršia technická škola na svete. Jej prvý profesor bol Mikuláš Jacquin. Roku 1919 bola presťahovaná do maďarského mesta Šopron. Koncom 18. storočia bola Štiavnica s poddanskými dedinami s viac ako 20 000 obyvateľmi druhým najväčším sídlom na Slovensku tesne za Bratislavou. Koncom 18. storočia bola Samuelom Mikovínom, Matejom Kornelom Hellom a Jozefom Karlom Hellom vybudovaná sústava tajchov.

V roku 1870 mesto získalo municipálne právo, čím sa vyňalo spod Tekovskej župy a bolo podriadené ministerstvu vnútra. 11. decembra 1993 bolo mesto zapísané na Zoznam svetového dedičstva UNESCO, roku 2001 bola po meste pomenovaná planétka (22185) Štiavnica. Napriek dlhej divadelnej tradícii mesto dodnes nemá stálu divadelnú scénu.

V meste funguje divadelný súbor Základnej umeleckej školy, občianske združenie Priatelia Thálie združujúce štiavnických ochotníkov a súbor Všetci musia. V meste pôsobí Slovenské banské múzeum, pod ktoré spadajú múzeá Banské múzeum v prírode, Starý zámok, Nový zámok, Berggericht – mineralogická expozícia, Galéria Jozefa Kollára, Kammerhof – baníctvo na Slovensku, Štôlna Glanzenberg a Fritzov dom, v ktorom sa nachádza mestský archív. Pravidelné podujatia v Banskej Štiavnici – koná sa niekoľko regionálne i celoslovensky významných podujatí. Banskoštiavnický Salamander bol pôvodne vážny a slávnostný sprievod poslucháčov banskoštiavnickej akadémie pri zvlášť významných príležitostiach. Po 2. svetovej vojne sa tradícia salamandrových sprievodov obnovila 10. septembra 1949 v podvečer Dňa baníkov a hutníkov. Od roku 1993 sa v tejto tradícii pokračuje každoročne v druhý týždeň mesiaca september. Okrem samotného večerného (po zotmení) Salamandrového sprievodu, ktorý zobrazuje život banského mesta (obyčajové a prejavy banskoštiavnickej tradície), sa podujatie Salamandrové dni rozšírilo na viac dní a ďalšie sprievodné akcie a stalo sa tak hlavnou turistickou atrakciou organizovanou v Štiavnici. Salamandrový sprievod predstavuje aj povesť o založení mesta a objavení banskoštiavnických zlatých a strieborných rúd, ktoré položili základ baníctva. Banskoštiavnický Salamander je zapísaný do zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska.

Skupina navštívila nasledovné pamiatky mesta:

- Námestie sv. Trojice a morový stĺp

Hlavné námestie mesta sa nazýva aj Trojičné. Je lemované banskými domami v renesančnom štýle a vidieť odtiaľto aj Nový zámok na neďalekom kopci. Koná sa tu veľa podujatí a počas roka aj ne jeden jarmok. V strede námestia stojí morový stĺp ako znak vďaka za ústup morovej epidémie zo začiatku 18. storočia.

- Botanickú záhradu

Súčasťou areálu Baníckej akadémie je aj botanická záhrada. Tri neorenesančné monumentálne budovy, ktoré tvoria blízke okolie botaniky, sú využívané ako stredné školy a laboratóriá. Tieto stavby sú priam dokonalé a botanická záhrada slúži pre študentov lesníctva ako príklad, ako sa odborne starať o lesy.

- Piargsku bránu a hrob Maríny

Piargska brána je akýsi pozostatok mestského opevnenia, ktoré spolu s Novým zámkom chránilo vstup do Štiavnice. Pomenovanie súvisí s vedľajšou obcou Štiavnické

Bane . V jej blízkosti sa takisto nachádza cintorín, kde je pochovaná Sládkovičova láska, Marína Pischlová, ktorá sa nakoniec vydala za perníkára a Sládkovič musel dostať košom. A tak vznikla už svetoznáma lovestory.

- **Kostol Nanebovzatia Panny Márie**, pôvodne trojlodňová románska bazilika sv. Mikuláša z 30. rokov 13. storočia. V rokoch 1575 – 1669 bol kostol evanjelický, neskôr jezuitský. Od roku 1776 bol farským kostolom. Po požiari v roku 1806 získal súčasný klasicistický ráz, prestavba podľa návrhu viedenského dvorného architekta J. I. Thalera.

- **Rímskokatolícky kostol sv. Kataríny**, neskorogotická halová stavba s polygonálnym uzáverom presbytéria z rokov 1488 – 1500. Po stranách hlavnej lode, ktorá je zaklenutá hviezdicovou klenbou, sa nachádza súbor kaplniek. V interiéri sa nachádza bohatý inventár, kamenná krstiteľnica zo 16. storočia, kríž z 15. storočia a neskorogotická socha Madony, dielo Majstra MS. Kostol pôvodne slúžil slovenským veriacim, kázalo sa tu po slovensky od roku 1658.

3. Návšteva Káľvárie v Banskej Štiavnici

Poslednou zastávkou exkurzie bola návšteva Banskoštiavnickej Kalvárie, ktorá zahŕňa celkovo dvadsiatich dvoch samostatných sakrálnych stavieb, z toho sedemnástich kaplniek, predstavujúcich výjavy z ukrižovania Ježiša a siedmich bolestí Panny Márie, troch kostolov, zastavenia „Ecce homo“ a božieho hrobu, umiestnených na vrchu Scharffenberg (Ostrý vrch) v Banskej Štiavnici. Komplex bol vybudovaný v rokoch 1744 – 1751 v barokovom štýle a jeho inicializátorom bol jezuita František Perger. Stavba sa začala 14. septembra 1744 položením základného kameňa Horného kostola, predchádzalo jej odstúpenie pozemkov na Ostrom vrchu a odsúhlasenie výstavby ostrihomským arcibiskupom, sídliacim v tom čase v Trnave. Horný kostol, nazývaný aj „nemecký“, bol dokončený a vysvätený v 1745. Celý komplex bol dostavaný a následne vysvätený o sedem rokov, 14. septembra 1751. Výstavba bola financovaná z darov mešťanov, erby významnejších darcov sú umiestnené na priečelia kaplniek. Pred vysviackou, na sviatok Najsvätejšej trojice, kalváriu navštívil aj cisár František Lotrinský.

Vypracoval (meno, priezvisko)	Ing. Eva Nagyová Csápaiová
Dátum	8. 11. 2022
Podpis	
Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. László Szabó
Dátum	8.11. 2022
Podpis	